

СТАНИСЛАВІВСЬКЕ СЛОВО

ВИХОДИТЬ ТРИЧІ В ТИЖДЕНЬ

Рік II.

Станиславів, неділя 31 травня 1942.

Ч. 51 (92).

Недавнє минуле, сучасна війна і ми

Щоб як слід оцінити сучасне наше положення, що його постарасмося з'ясувати в низці статей, пригадаймо собі те недавнє минуле, що йому край поклав день 22 червня 1941 р. Два роки большевицької окупації на наших землях — це час послідовного росту московсько-жидівського наступу на українське життя й українську духовість. Коли перші місяці большевицького володіння не наводили на більшість людей жаху, бо поза кількома арештами в перших днях після приходу большевиків не було видно безпосередніх навісних актів насилля, то вже тоді одна — чи не найважливіша клітина життя — школа побачила большевицьке нахабне обличчя: в школу влилася зразу повним струмом комуністично-жидівсько-московська отрута. Згодом уже побачив загаль загрозу, що йшла іншим способом на місто, а іншим на село.

В місті виразними протегованими громадянами, з усіма правами упривілейованими, були передусім жиди, що нагадували в душі не жиди, головне ж українця, провокуючи на «каменю» ролі «націоналістів» і «контрреволюціонерів». Опановуючи всі ділянки культурного життя й винищуючи крок-за-кроком національну культуру, «примучуючи» московською випробуваною методою «обовязкові явки» в безнастанних мітингах, доповідях, семінарах, консультаціях, «самодіяльних гуртках», проф-спілках і т. д. те населення, що мало якенябудь повільне відношення до державного апарату, або його зовсім і не мало, примушуючи те населення «застоявати місце» в довжених «очередях», щоб добути поганенькі й маленькі харчеві засоби большевицькі володарі томили духово й фізично населення з тією метою, щоб воно не було спроможне думати про щось таке, що загрожувало б їх державній машині. До цієї перестрої долучився ще й жах, бо ж ненадійно зникли без вісті люди, тюрми заповнювалися арештованими, яких деколи можна було бачити під конвоєм НКВД (арештованими, що в тортурях божеволіли), час до часу з'являлися по залізничних двірцях вагони з решотками — тоді йшов масовий вивіз. Перевтома, голод і жах так ознаменували життя міського, голодно ж українського населення, що воно ставало вже справжнім пеклом. Пізніше почався наступ на село. Прийшло і «розколення» села на куркулів і бідняків, прийшли перші спроби завести колгоспи, згодом шалений наступ, нічні «примучування» одинцем, доноси, допити, арешти, жахливо високі податки, такий же «культарб», а врешті примусові виснажливі роботи для «заготівлі» дров на зиму і такі ж роботи на

летунських базах. Селяни чорніші чорної землі кидали вози, коні й тікали домів, проклинаючи день і годину, в яких побачили Божий світ. Життя стало їм справжнім пеклом.

І нагло, знечевя — 22 день червня памятного 1941 року. Почалася війна — найбільша війна в історії людства, війна Німеччини з усіма руйнівними, хижацькими темними силами, війна, що її тягар взяла на себе майже виключно сама Німеччина. Німецький жовнір станув оборонно тисячокілометровою лінією на Заході Європи, німецький жовнір кривавиться й досі хоч у побідному поході на Сході європейського суходолу. Перед ним важкі й важкі завдання в майбутньому на те, щоб раз-на-зажди відвернути від Європи цей жах, що в ньому гинули й божеволіли мільйони людей. Німецький жовнір веде побідно найбільшу війну, що її знає історія — веде в цьому переконанні, що перемога дасть новий, справе ливий лад світові. То ж до цього світу він може мати оправдані вимоги.

Переживаємо найбільшу війну в історії — і це треба нам пам'ятати. Але треба нам пам'ятати й те, що кожна війна лягає тягарем також на плечі мирного населення, бо ж кожна війна вимагає жертв, самопожертви й самозаперечення. Наскільки більші вимоги веде за собою найбільша з усіх досьогочасних — війна! І тому і нам інколи важко; тому брак інколи речей першої потреби, брак одягу, шкіри, знаряддя, інколи й голод заглядає в хаг, а то й засаде в ній. Це неможливий закон війни, і ми гаразд його знаємо. В такому стані виривають перед нами питання: чи дати — саме нам — ці жертви? Чи — саме ми — масмо посвятити себе для перемоги Німеччини над усіма темними силами світу? Чи — саме нам — слід заперечити свою індивідуальну часову вигоду? На ці питання відповімо іншими питаннями. Чи перемога ворогів Німеччини була б якенябудь нам корисна? Що більше — чи в такому разі було б для нас місце на карті Європи? Чи хтонебудь поза Німеччиною має нас у своїй концепції улагодження справ Європи? Чи з любов'ю, чи навпаки — з ненавистю відносяться до нас партнери ворожого Німеччині табору? Подумайте! І подумайте про те, чи не слід нам — і саме нам — причинитися до перемоги Німеччини. Подумайте і про те, як саме слід це зробити. І ще подумайте про те, чи анонімні підшепти зробити щось проти тієї перемоги, виходять від наших приятелів чи ворогів. Розумно про те подумайте, не забуваючи ні на мить про дворічну добу жаху, що покінчилася 22-го червня 1941 р.

БІЙ ЗА ХАРКІВ

Як ми вже повідомляли, величезні воєнні дії в області біля Харкова розвивалися в могутню розмірами т. зв. котлову битву. Німецькі війська оточили залізним перстем непроглядні маси трьох совєтських армій, у тому велику силу повів. Усі спроби ворога вирватися з могутніх кліщів загомилися серед дуже високих утрат у людях та матеріалі.

Битву за Харків видав совєтський карнал Тимошенко на приказ Червоного Сталіна, який хотів показати світові, що на східному фронті відвернулася карта в користь сталінського більшовизму. Відбиття Харкова було великою ідеєю, що заволоділа Сталіним і Тимошенком від часу, коли вони рванули свій наступ у порі Гіадва. Супроти цього битва розпочалася на дуже довгий простір часу й тому треба поділити її на три відтинки.

Перший, то само рішення відбити Харків, другий, то подолання з величезними кривавими втратами сироба добути це найбільше прожислове місто на Україні, а третій відтинко, що становить підсумок цієї боротьби, то період, у якому позаявляється, що серед зведено не окривленої бойової діяльності втрималися німецькі війська твердо на своїх становищах.

Спочатку намагалися совєтські ватажки перемогти чоловіми наступами, кидаючи непроглядні маси військ на слабкі відносно укріплення німецьких ліній. Совєтські дивізії вступали на німецькі батальйони при такому морозі, якого європейські люди досі взагалі не знали. Та спроби ці заламалися об рішучий німецький опір.

Коли чолові наступ Совєтів, що коштував їх страшенно багато втрат у людях, не вдався й більшовицький уряд помітив безуспішність таких дій своїх, він вішов за німецьким прикладом і рішив перевести численні оточення. Совєтські війська підняли слід за цим спроби обійти Харків від півночі та півдня. Підчас тих спроб удавалося їм уряди-годи внасти до німецьких становищ, але до кліщового оточення тих німецьких військ, що забезпечували місто, німецька команда не допустила. Для Сталіна ці бої означають не тільки величезні втрати в людях, але також кінець ідеї.

Врешті для 12 травня ц. р. приступив совєтський маршал Тимошенко на

цьому відтинку фронту до величезної офензиви, стягнувши для цього яких півтреття міліона війська, а саме 20 дивізій піхоти, 15 бригад панцерної зброї, цілі 3 дивізії кінноти і т. д. Рівночасно на керченському півострові совєтська офензива повинна була змести з анца землі німецькі становища. Цьому останньому намірові протидіяла німецька команда для 19 травня ц. р. повиним розгромом і знищенням трьох совєтських армій у силі 220.000 воєків, при чому в полон попало кругло 150.000 люда.

З днем 17 травня почався німецький протиступ із черги на совєтські становища під Харковом, де німцям поталанило внасти на ляди найдужчої совєтської офензивної групи військ, так, що вже для 21 травня почалося властиве оточення совєтських армій. Тимошенкові армії, думаючи, що зробили пролом у німецьких лініях для свого нестримного походу на захід, гналися туди й опинювались у великому котлі на південній схід від Харкова, між містами Лозовою, Ізюмом і Барвінковим.

Ось що вишло з величезної тимошенківської офензиви, яка мала — за його словами — становити «нову фазу війни», фазу визволення «Совєтів».

Найновіші німецькі воєнні звідолення говорять про воєне оточення на південь від Харкова цілої маси трьох совєтських армій залізним обручем, при чому якенябудь вилавка, чи втеча з того котла вже даремна.

А ще так недавно американські часописи обманювали себе й своє громадянство відомостями, що «Тимошенкові салдати підуть без сумніву на захід і донпровадять до загального відвороту», знову ж арглайці в лондонському «Таймсі» ще для 21 травня писали, що «бої в околиці Харкова розвивалися в найбільшу битву всіх часів» та що «до відбиття Харкова совєтськими союзниками стоїть на дорозі ще тільки 45 німецьких укріплень».

Правда, передбачення англійської пресової служби свовинилися, бо й справді «бої в околиці Харкова розвивалися в найбільшу битву всіх часів», але з тією німецькою заміткою, що ці бої повернулися в повне розгромлення і знищення Совєтів. (іс)

Американський полковник про своїх земляків

«Закінчіть чим швидше цю війну, щоб я міг вернутися до своєї батьківщини та працювати над рятіванням Америки від її внутрішніх ворогів», — так заявив один американський полковник, переслуханий в японському полоні. Він не противився, щоб його слова найбільшого обурення під адресою американських політиків відрукувати в японському щоденнику «Нічі-Нічі».

Мені прикро за мій народ — казав американський полковник; безсовісні та дилетантські політики обрікують на-

рід та обманюють, а волки нагажують своє життя, не знаючи правди про тих, проти яких мусять боротися. Після цієї війни мусить розпочатись в Америці друга громадянська визвольна війна».

(т. н.).

В Англії припинено приватний автомобільний рух

Розпорядком англійського уряду припинено з днем 20-го червня приватну автомобільну комунікацію Англії наскільки вона не є окремо важна для війни.

Мореплавба вирішує цю війну

Мореплавба це той критичний пункт, який вирішує цю війну — так повідомляє нідерландський кореспондент лондонської радіостанції. Ми відвідали, каже він — нашу будівельну програму, а німці відновили число корабельних затоплень. Таким робом морська війна прийшла для Англії та Злучених Держав драматичний та вирішувальний характер. Аляутські та морські шляхи мають тисячі миль по всіх морях світа. Кожний корабель — дистерта, що йде на дно — це менше рони для воєнних цілей. Кожний пожеж, кожна гармата, що її треба вислати Совєтам потребують кораблів. (т. в.)

Китайці затроюють керниці

Китайці затроюли при своєму відвороті численні керниці. Повідомляє про це японський щоденник „Токио Асагі Шінбун“. Однак японці від початку війни в Китаї, себто вже чотири роки, мають заборону пити воду з криниць, поки фахівці не розслідять, чи вона чиста і здорова. Таким чином поведінка китайських військ, що суперечить добрим воєнним обичаям та міжнародному праву, нагадує нікому лише китайському цивільному населенню, серед якого затроєна вода викликала багато випадків смерті. Китайці навчилися від большевиків руйнувати за собою шляхи відвороту. Тому японці всьди ведуть піонерські війська у своїх перших рядах. (т. в.)

Короткі вісті

У столиці Чіанкайшека — Чункіні нагисляють на міністра фінансів Кунта та інших китайських політиків, що мають славу американо-філів, щоб вони зрештеш свої офіційні становниці. Це викликає як зріст протиамериканських настроїв, навіть серед тих китайців, які знаходяться ще на протиамериканському фронті. (т. в.)

У Злучених Державах Північної Америки йдуть безглузді репресії проти громадян пакту трьох. Таким робом арештовано коло 6 тисяч японців, 3 тисячі німців і півтора тисячі італійців. (т. в.)

З-ПІД ВРУНАТНО-БІЛО-ЗЕЛЕНОГО СТЯГУ

(Продовження).

Бочка порошу вибухла, коли віце-король заридив небажаний для індійців поділ Бенгалії. Індійці не вдовольнилися тільки демонстраціями, а взяли за дуже неприемний для англійців спосіб боротьби: почали бойкот англійських товарів, а одночасно розвели пропаганду за купування власних виробів. Утворилися збройні індійські відділи, тоді й повстав індійський гимн на честь „Матері Індії“. Бойкот був дуже неприемною зброєю для англійців, бо з нагоди приїзду королівської пари Юрія V і Марі уневажнено поділ Бенгалії.

Індію урядом державний секретар для Індії, що одночасно був членом центрального уряду, за посередництвом підчиненого собі віцекороля Індії (Генерального Губернатора) йому піддали три губернатори в більших провінціях та губернатори провінцій в менших. Їм до помічі стояли провінційні ради, які були завязком провінційних парламентів, що їх уведено по реформі 1909 року. Але жодні заходи англійців прислати визвольний індійський рух не вдалися. Індійці бачили, що всякі нібито демократичні реформи були лише фор-

Становище індійської партії конгресу до всіх справ звязаних з обороною Індії спричиняє британському урядові багато труднощів. „Таймс“ з Делі повідомляє про зростаючий вплив Ганді, хоча йому важко забирати слово в справі війни через спосередній підхід до цих справ. Він, наприклад, протиставляється нищенню всего, якщо б прийшлося англійцям відступити. Ганді висловлюється теж проти приязности американських відділів, які перебувають на терені Індії. Взагалі він є проти втягання Індії у війну. Врешті він домагається, щоб англійці зали-

шили Азію, а управу краю віддали індійцям. Один з його близьких співробітників поставив подібну вимогу з тим, щоб індійці могли на власну руку вести переговори з японцями. В індійських кругах з Банкоку сподіються, що Ганді зможе вплинути теж на уряд в Чункіні, щоб занедав дальшого спротиву. Це дало би Чункінгові змогу заключити мир ще на досить корисних умовах. Таке становище Ганді та всіх його прихильників викликало в Англії неприхильні голоси. Рузвелт пропонує від себе скласти для Індії спеціальний воєнний кабінет.

Інакше, як у 1918-тому році

Значіння теперішніх успіхів німецьких підводних човнів як теж військової і технічної їх спроможності волонують німецькі часописи порівнянням з виступом підводних човнів проти Злучених Держав Америки підчас світової війни 1918-го року. Перший раз з'явився тоді німецькі підводні човни більше як один рік після приступлення ЗДА до війни — в травні 1918-го року на американських водах. Як 6 човнів знищило до вересня 1918 року 102 торговельні кораблі містоти кругло 200 тисяч брт. Скоро участь німецьких підводних човнів після приступлення ЗДА до сьогоднішньої війни та досліджені ними високі цифри затоплень стверджують за німецьким пе-

реканням дуже виразно дальший технічний розвиток підводних човнів від першої світової війни. Вони стверджують також підвищену спроможність, яка впері з далекою кориснішими базами на атлантицькому побережжі робить торговельну війну проти ЗДА далеко дошкульнішою, як це було можливе перед 24-ма роками. (т. в.)

Фюрер прийняв Генерал-Губернатора Д-ра Франка

Фюрер прийняв 23-го травня в новій капцеларії Райху Генерал-Губернатора райхсміністра Д-ра Франка і висловив йому з нагоди 42-го року народження свої найщиріші побажання. (т. в.)

Повне засідання військової комісії пакту трьох у Римі

Міністер закордонних справ, граф Чіано, прийняв в Палаццо Джігі, членів військової комісії, що її передбачує пакт трьох. Офісела комісія відбула під проводом генерала дивізії Лаїса своє повне засідання, на якому в дусі повної співпраці, яка об'єднає всі збройні сили держав пакту трьох, обговорено кілька важних справ з царини діяльности комісії. На чолі німецького представництва в комісії стояв генерал фон Поль, японського — контр-адмірал Абе й італійського — генерал дивізії Лаїс. (т. в.)

індійський фронт. Жид Монтагу, тодішній державний секретар для Індії, був змушений в серпні 1917 р. скласти заяву, в якій обіцявав Індію піднести до ряду англійських доміній. (Домінії, як відомо, користуються, ширшою самоуправою та свободою). Але коли показалося 1919 р., що Англія зовсім не думає переводити обіцянки реформ, в цілім краю почалися атентати та заворушення. Це привело до кривавого здавлення розривів зі сторони англійців. До найжорстокіших випадків дійшло в Амрітсарі, де зібралось на площі багато тисяч індійців, щоб сапротестувати проти англійського терору. Англійський генерал Діер наказав уставити при виходах з площі жовнірів, які почали стріляти до безпорадних людей. За урядовим оповіщенням було тоді 400 вбитих і 1.200 ранених. Цей генерал вславився як жорсткий ворог індійців ще й знанням розпорядком про рачкування. Згідно з цим розпорядком індійці мусіли на означених вулицях іти раки на руках і ногах. Один німецький журналіст в звязку з цим дав влучну характеристику англійців: „В Європі люблять вони представляти себе незвичайно людяними, в Африці поведуться по африканськи, в Азії по-азійськи“. За свої подвиги генерал Діер одержав

Звідолення Верховної Команди

З Головної Квартири Фюрера 29 травня 1942 р.

Прочинювання бойовища на південь від Харкова від розгромлених останків побитого ворога продовжується. Цифри полонених і добічі зростають увесь час.

У середньому відтинку східного фронту наш наступ серед тяжких боїв довів до оточення кількох ворожих груп.

Також у північному відтинку фронту місцевий наступ приніс територіальні здобутки. Відокремлені наступи ворога залишилися без успіхів.

Перед побережжям Кавказу бойові літаки зробили влучні бомбові поціли над совітськими винищувачами.

На берегах озера Ладога бойові та спадові літаки завдали великих пошкоджень совітським складам поставлених та відставлених поїздам і спричинили пожежу вантажного корабля. В пристані Мурманська ушкоджено бомбами великий торговельний корабель. У повітряних боях на самому тільки Карельському фронті втратив ворог учора 22 літаки, між ними кілька зразка Гаррікея.

На переслідуванні вже від кількох днів та з великим успіхом завтаковані військової судна, що конвоюють транспортні кораблі, на водах Далекої Півночі продовжувано далі з допомогою великих повітряних і морських сил агресивні дії та потоплено, як ми повідомляли вчора в окремому звідоленні, в часі від дня 25 до 27 травня 14 кораблів загальної поємности 96000 брт. Поза тим затоплено два дальні кораблі загальної водоємности 12000 брт., а один уже ушкоджений торговельний корабель поємности 6000 брт. нападено знову й доведено його до потоплення, так, що знищено до цього часу водотонажність торговельних кораблів зросла до 114.000 брт.

У Киренаїці приступили німецькі та італійські війська дня 26 травня до наступу на ворожі становища. Від тої пори триває там запеклий бій. Забезпечувальне судно з німецької воєнної флотії затопило перед Лівійським побережжям британський швидкий корабель влучним гарматним поцілом.

Над німецькою затокою зазримичено минулої ночі поодинокі ворожі бойові літаки. Артилерія флотії зістріляла один із тих літаків.

в Англії признання, а земляки зібрали йому в дарунок 50 тисяч фунтів.

Це все поважно застановило Ганді, який дотепер був прихильником співпраці з Англією. Він став на чолі Конгресу, проголосив політику розриву з Англією та кинув клич так званої „неспівпраці“. Цей протианглійський рух під проводом Ганді пройшов в роках 1920—1922. Був він сильний тим, що всі індійці йшли разом.

Ганді це незвичайно цікава і оригінальна постать в новій індійській історії. Для нас європейців його спосіб думання та ціла діяльність тяжко зрозуміла. Ганді це знаменитий вияв індійської душі, а одночасно велике протиставлення заходів. „Магатма“ („Великодущний“), як його називають його прихильники, не завсіди носив білий індійський одяг, в якому ми його бачимо на фотографіях. Він, син побожних батьків з Катявар, студіював замолоду в Лондоні правознавства, хотів бути англійським джентльменом. Одягався в модний фрак та ходив навіть на дансінги. В 1-95 р. почав він працювати як правник в одній індійській фірмі в Південній Африці. По його убрзанні та поведінці ніхто не вгадав би, що він неанглійць.

(Докінчилося в наступній сторінці)

НОВИНИ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Населення Галичини вітає Губернатора д-ра Вехтера

Хліборобські справи у Станіславівщині

ДОНЕЦЬКИЙ БАСЕЙН ОЖИВАЄ

Відтупаючи, большевиські вандали зруйнували весь Донецький басейн, висадили в повітря та зруйнували майже всі шахти. Із 97 шахт колишнього комбінату „Сталінкутіла“ не залила майже жодна, за винятком новобудов. Положення безпосередньо всередині шахт у багатьох випадках ще не встановлено, бо більшість шахт затоплена волюю а проникнути туди не вдається. На сьогодні весь шахтовий фонд приблизно на 75% перебуває в стадії відновлення.

Робота над відбудовою квітить. 6 перша навіда, що на кінець 1942 року шахти Донецького басейну будуть давати вже 45 відсотків того надобутку, який вони давали до знищення їх большевиками.

НАСЕЛЕННЯ КИСВА

Наслідком воєнних подій та большевиських знисень, населення Києва дуже зменшилося. В часі Визвольних Змагань 1917—19 р. Київ мав 1 мільйон мешканців, а в 1940 р. один мільйон і сто тисяч. Тепер, за пірахунок по хлібних картках, є 330 тисяч. З того вже понад 30 тисяч киян і киянок зголосилися на роботу до Німеччини і має ще виїхати 60-70 тисяч, так що залишається до 200 тисяч у місті. Це облегчить до певної міри справу прохарчування і дасть заробіток для міського населення, але не працює на рідні, а в місті не має окремого заняття.

МІСТО КІВ ЗАГОЮЄ РАНИ

Зруйнований у великій мірі Київ тепер відновлюється, загоює рани. Стануть до ладу річні підприємства, поширяться асортимент виробів.

Завод „Металоліт“, який перед тим виготовляв тільки речі широкого вжитку, приступить у майбутньому, крім цієї продукції, до роботи для потреб сільськогосподарства. Завод одержав уже від Центрального Управління сільським господарством велике замовлення на виготовлення 170 000 тракторних деталей: штулок, дисків, вентиляторів, тощо.

УПОРЯДКОВАННЯ КИСВА

Проти над очищенням Києва з румунців та над відбудовою вулиць, майданів і парків, де ще й тепер садять „ламатки“ большевиської алячкової руки, поволі поступає вперед. Відділ шляхів Печерської районної управи виводить розлічне приладкування території Печерського району, де розміщені найбільші й найкращі в Києві сади та парки. Усі околиці, які ще й тепер видніють, як свідки минулорічних бій, будуть засаджені. Навпаки також засадження нових дерев, на місці тих, що їх большевики вирубили. Крім цього усувається різні агітаційні большевиські написи на будинках, вивіски, пам'ятні таблиці і т. п.

ВІДКРИТТЯ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОГО ІНСТИТУТУ В КИЄВІ

Сільсько-господарський інститут у Києві, який приймає був свою діяльність за час воєнних дій, відновив перед кількома тижнями свою діяльність завдяки гарним старанням українських відомітих чинників та підтримці німецької влади. Інститут цей відкрив поки що два факультети: агрономічний і технічний. Уже в перших днях по відкритті цієї високої кайської школи зголосилося багато слухачів.

КІВСЬКА РАДІОВІСІЛЬНЯ ПРИСТУПАЄ ДО ПРАЦІ

Київська радіовісільня почне в найближчому часі видавати огляди актуальних подій. Огляди ці подаватимуть контрасти та порівняння совєтських адміністративних та господарських метод із теперішньою відбудовою працею, відомлення з діяльності адміністративних установ, із господарських та сільсько-господарських заведень. Українське Фільмове Товариство запровадитиме величезний самохід радіостанції в його роботі та акрилюватиме у фільмі те, що висвітлюють в етер живими словом.

Цими днями Губернатор д-р Вехтер відвідав округу Бережан, щоб на місці особисто довідатися про її працю й потреби.

На границі окружного староства очідав пана Губернатора Бережанський окружний староста Асбах зі своїм заступником повітовим комісарем Крігером і відтак поїхав з ними разом до Бережан. При візді до міста повітан пана Губернатора посадики Бережан Кулик і вислонив йому свою подяку за відвідини. Рівночасно передав йому на привітання хліб й сіль. Відтак хор вислонив дні українські пісні, а пан Губернатор познайомився у між часі з членами міського управління і з представниками Українського Комітету.

При повітальній брамі обабіч шляху усталилися учні й учениці з Бережан у своїх національних строях; вони привітали Губернатора окличками „Гайль“ та обжидали квітами його авто та авто його оточення.

Описав Губернатор оглянув приміщення окружного староства і познайомився з німецькими керівниками урядів та німецькими урядовцями. Після цього у окружного староства відбулося засідання, на якому обговорено всі питання зв'язані з життям Бережанської округи. На закінчення прийняв Губернатор у приватності окружного староства членів Українського Комітету в Бережанах, а саме голову д-ра Григорія Стецюка, його заступник, Антона Крамажа, культурного референта проф. Григорія Бобика, референта Суспільної Опіки о Омеліян Шараневича і референта господарських справ д-ра Осипа Ляду. Голова Комітету подякував Губернаторові за його відвідини і висказав подяку від усього українського населення округи за визволення від большевиського ярма. „Ми є свідомі того — сказав він — що визволення від большевизму завдячуємо німецькому воєнці. Рівночасно адасмо собі справу з того, що так з вашої сторони, як і зі сторони усього населення мусить бути зроблене все, щоб забезпечити перемогу німецького меча, бо таким робом будуть покладені основи під нову щасливу Європу. У протинному разі Європа потоне в хаосі. Будьте певні, що ми правитимемо всі свої сили для досягнення цієї мети і постійно будемо намагатися виповнити усі заборядки німецьких властей“.

Губернатор подякував голові за його слова і вказав на те, що німецький наряд кожної днини приносить величезні жертви, що кожної днини багато найкращих німецьких синів проливає кров на побованцях, щоб покласти основи під нову й щасливу Європу. Тому слід очікувати від усього населення, що з уваги на ці жертви воно випружить усі сили для забезпечення перемоги.

На кінецьовому засіданні, що на ньому зібралися посадики, волосні старшини і громадські голови, Губернатор привітав присутніх і заявив, що його бажан-

ням є познайомитися з ними особисто й у такий спосіб навізати тісний зв'язок з усіма співграпниками. Він упавас це особливо необхідним тому, що саме вони мають тісний зв'язок з усім населенням, поносяють йому запорядки властей та переводять їх у життя. Він вказав на те, що час, у якому живемо є дуже поважний і тяжкий. „Знаю — сказав Губернатор далі — завдання, що ви його маєте виконати не є легке. Галичина вже від століть переживас постійно війни й ви всі в більшості пережили ще війну 1914 — 1918 і в останніх часах большевиський терор. Український Комітет поіформував мене про те, що ви втерпіли у тому часі і скільки з-поміж вас вимордували та вивезли червоної орди. Але можете бути спокійні, бо німецький воєн не дозволить большевикам більше прийти сюди. Він стиснув їх знову за горлянку, щоб знищити дощенту. Очікую від вас усіх, щоб ви зрозуміли повагу положення та виснагли його усього населенню. Усе, що тут робимо, робимо не лиш для німецької перемоги, але й для вас. Коли ми тут будемо або направляємо шляхи, то це діється теж для вас через те, що тими шляхами будуть користуватися в більшості ваші воєн. Коли ми тут відводимо поля й сіножаті, то діється це для вас і ваших наслідників. Коли зимою кажемо очищувати шляхи зі снігу, то це дає вам можливість легше проїхати і мати зв'язок з усіма місцевостями. Коли думаємося, щоб по можливості кожній клатки землі був оброблений і засіяний, то діється це тому, щоб забезпечити прохарчування усього населення. Ваша подяка за визволення з большевиського ярма мусить полягати в тому, що будете старатися, щоб ціле населення зрозуміло якелді усі ці заходи і допомагало своєю невсипующою працею побудувати наново Європу. Знаю, що ви всі поважні люди і розумієте мої слова і я переконаний теж, що ви всі будете працювати у тому напрямі, щоб усе населення зрозуміло сьогоднішнє завдання. Таким робом створите основи для того, щоб ваші нащадки не зазнали таких кривавих воєн і щоб Галичина остаточно могла в мирі дійти до найкращого розквіту. Наші німецькі брати й сини проливають сьогодні свою кров у всіх частинах світу за цей майбутній розквіт. Ваш фронт це ваша батьківщина. Тут, подібно як і німецькі воєнці там, мусите віддати всі сили, щоб цю мету досягнути“.

Після промови Губернатора посадики Пришлик в імені вібраних посадики, волосних старшин і громадських голів Бережанської округи подякував за напрямні для дальшої праці, які подав до відома пан Губернатор. „Прирікаю вам, пане Губернатор заявив він — що все українське населення під проводом посадики, волосних старшин і громадських голів віддасть усі свої сили, щоб остаточно поконати большевикам і таким чином забезпечити Галичині тривалий мир у новоупорядкованій Європі“.

ОЩАДНІСТЬ І СУСПІЛЬНА ГОСПОДАРКА

Мотивом щадження є або думка про матеріальну безпеку на майбутнє, або охота направити майбутню господарку коштом теперішньої.

Щі щадження вливають передусім господарські користі для щадника. Але не має ще більш загальної, суспільної значення. Дрібні ощадності в своїй сумі зростають до величезних капіталів, котрі за посередничтвом фінансових інститутів у формі кредитів, будують господарське життя загалом. Звідси власне йдуть засоби на розбудову й ровній промислу, на меліорацію хліборобських господарств, бувають шляхів, мостів, шкіль та шпиталів. Ощадність виявилася суспільним багатством рівнорядним з природними багатствами, бо держава, котрі не мають скарбів природи ані заморських колоній зуміла при допомозі ощаджування досягнути високої ступіні заможності й культури. Це походить звідси, що ощадність і сперті на військові підприємства є джерелом капіталізації, а тимчасом основою господарського поступу творення всяких виробничих підприємств.

Але є певна межа ощаджування, котрої не вміємо перестати жити без шкоди для загалом. Бо може статися так, що господарське життя не користає з нагромадженнях ощадностей тоді, коли з різних причин виступають забурення в господарському житті, нема умови

на інвестиції в промиселі через спадок ціл, завеликі обтяження і т. д. Тоді фінансові інституції не можуть урухомлювати капіталів, тоді вони лежать бездільні. Може одначе бути й другий випадок, в котрому ощадність виявиться відемним явищем. Інр. капітали каяс ощадності ідуть на господарські інвестиції, будуються фабрики, винускають свої виробы на ринок але понити на них нема, бо люди — ощаджують, а лиш невеличку частину своїх доходів видають на найконецніші потреби. Тут вже маємо до діла з обаями скударства, що є явищем господарсько шкідливим. У такої суспільності не може бути й мови про добробут, бо він полягає на задоволенні потреб у досить широкій межі, а це не допускає до безробіття.

У щадженні треба отже зберегти міру й погодити інтерес одиниці зі загальним інтересом. Треба також зберегти відновіду міру у приміюванні всяких форм ощаджування вистерегаючи ся тав т-завиранні, тобто ховання гроша.

Умовини, в котрих живемо тепер є дуже пригоди для розумного ощаджування гроша шляхом акауну вартітих паперів, забезпечення вклади у фінансових інституціях, тобто вкасах ощадності.

Ощаджуючи, кожний повинен бути свідомий того, що бере увагу у збірній суспільній акції сального господаря, кого ровною організму до к-трого належить.

Замість квітів городовина

Відділ Прохарчування й Хліборобства, навчаючи до аклику, що повививсе ще в дитому, в справі збільшення городовинної продукції, пригадав тепер, що всі тенлярні мають бути зареєстровані, приготавані й ажитковані виключно для городовинних культур. Квітничарська секція повинна всі свої інсекти й тенлярні вжити до управи городовини. Слід зробити це негайно, щоб одержати швидкого городовину.

Дальше Відділ Прохарчування й Хліборобства навчає жити всі тенлярні для управи осінніх культур. Супроти тих, членів городовинного об'єднання, що не схочуть послухати вказівок Відділу Прохарчування й Хліборобства, будуть вжиті безоглядні заходи.

Поради в справі того, як переставити квітничарство на продукцію городовини для Хліборобська Палата (Вінтергасе 16) і Городничі (Об'єднання (Бернардинська площа 16). (ти).

Ветеринарна аптечка в кожному селі

Щоб своєчасно прийти з допомогою домашнім тваринам на випадок недуги, в кожному селі повинна знаходитися ветеринарна аптечка. С недуги, що їх дається вилікувати без допомоги ветеринаря. У багатьох випадках треба тварині допомогти негайно. (ти.)

За збільшення годівлі кіз

Коза — це одна з тих домашніх тварин, які найлегше влекати. Ість щонебудь і не треба її дуже доглядати. Через те без великого накладу труду й гроша, можна мати в кози багато користі. Молочність кози на нашому терені доходить сьогодні до 800 літрів річно. Козяче молоко не підлягає контигентові, а товщу в собі має більше від коров'ячого. Поруч того казеїна в козячому молоці є легше стравані від коров'ячої. У козячому молоці нема ніколи бактерій чахотки. Таке молоко має велику вартість для дітей.

Хліборобська Палата поробила заходи, щоб піднести і збільшити годівлю кози і стараннями реферату годівлі малих тварин в Райху одержать осліну до розподілу кількохсот дорослих штук канів білої, коротковолової, безрогої раси. Ціна за штуку вносить 130 зол. Хто бажав би купити собі расового цана, повинен зголоситися в Хліборобській Палаті й у висьмовій просьбі вказати, що має в своєму господарстві відповідні умовини годівлі. Але вогляду на транспортні труднощі Хліборобська Палата хотіли брати під увагу лиш збірні замовлення так, щоб експедиційно можна було налагоджувати вагоново. (ти)

31 ТРАВНЯ 1942

СЬОГОДНІ — НЕДІЛЯ: Всіх Св. Теод. ЗАВТРА — ПОНЕДІЛОК: Патрися сщ. ПІСЛЯЗАВТРА — ВІВТОРОК: Талалея мч

домашня посуда, тощо. Завідує пень кооперативною дир. Секрета, а веде П. М. Ємець.

Заклик до Післяплатників!

Адміністрація часопису „Станиславівське Слово“ звертається до всіх П. Т. Післяплатників, щоби зволити у власному інтересі вирівнати передплату.

З днем 5-го червня змушені будемо здержати висилку часопису.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Двадцятирічне панування Польщі на наших землях довело до жахливого зменшення кадрів української інтелігенції, а вслід за тим два роки кривавого більшовицького насильства знищило найбільш ідейну й ініціативну частину. Це обезсилило наш національний організм і йому загрожувала смерть. Та німецький меч визволив нас із кігтів найбільшого нашого ворога, що ладив нам неминучу загибель, але це визволення не усунуло загрозливого нашого безкляка, що стрічає нас у пору, коли й для українського народу настає найважчий час. В цих важких днях ми мусимо заохочувати проріджені кадри української інтелігенції допливом великої кількості вишколених фахівців, бо в іншому разі ми не можемо стати дійсним підметом сучасної історичної дії. І в цьому моменті Німеччина подала нам знову дружню руку, створюючи низку високих фахових шкіл у Львові. Власними засобами наша молодь не може користуватися цим великим даром, тому нашим завданням є допомогти українському студентству в цьому ділі створенням великої кількості стипендій, що дозволить студентам оплатити всі кошти їх студій. Організацію цієї акції перейняла на себе створена ще в 1940 р. в Генералгубернаторстві Комісія Допомоги Українському Студентству (КОДУС), якої клітку створено тепер і в нашому місті й вона почала вже свою діяльність.

Конкурс хорів у Станиславові. З нагоди 100-их роковин із дня народження найбільшого українського композитора Миколи Лисенка відбудеться в неділю 7-го червня п. р. в світлиці кол. „Сокола“ при вул. Губернаторській ч. 18 конкурс хорів станиславівського повіту. Заповіджена досі в цьому конкурсі участь таких хорів: із Станиславова „Богоя“ (диригент п. Андрійшин), із Старих Богородчан (диригент п. М. Мадан), із Гадчі (диригент п. Шинтур), із Шидлува (диригент п. Д. Тьачук), із Рибна (диригент п. Г. Мачкур), та з Хриплита (диригент п. А. Гах). Початок о год. 6-й увечері. Квитка вступу в ціні 1-4 зол.

Ювілейні конкурси хорів. Реченні Повітових Конкурсів хорів з нагоди ювілею М. Лисенка встановлено так: Галич—31 травня п. р., Делятин, Надвірна, Станиславів, Товмач — 7 червня п. р. Повітові Конкурсні Комісії пороблять негайно останні приготування й негайно, після проведення конкурсу перешлють через Повітовий Відділ Культурної Праці відомлення про хід і вислід Конкурсів Відділові Культурної Праці при УОК в Станиславові — Референт Культурної Праці при УОК — д-р Княжиський.

Заван Бібліотека ім. Т. Шевченка в Станиславові. Дирекція Бібліотеки ім. Т. Шевченка в Станиславові, вул. Германа Геринга ч. 1., визнає Ва. Па: Володимира Гуцулика, Володимира Тадаковича, мед. Івана Цурковського, Одарку Кернякевич, проф. Івана Чепигу й Н. Прокопів, щоб негайно звернули до Бібліотеки книжки, вичищені ще вліті 1941 року. — Дирекція Бібліотеки ім. Т. Шевченка в Станиславові.

Книгарня „Народний Базар“ відновила свою діяльність. Останньою відновила свою діяльність в Станиславові Українська Книгарня „Народний Базар“, кооператива з обмеженою поручкою, яка ще за Польщі працювала під цю фірмою та споніяючи важливе завдання — розповсюджувала й вели пропаганду по містах і селах своєї округи різної книжки та преси. За більшовицької влади книгарня припинила свою діяльність, а її майно забрало. Останньою ця кооператива наново відновила свою діяльність, відкриваючи при головній вулиці (Губернаторська ч. 21), свою крамницю. Цю крамницю улажено в просторому й гарному приміщенні. Тут кооператива веде кілька відділів, як: шкільних приладів, канцелярського приладдя, гупульського мистецького промислу, як: різьба, образи, портрети, вишивки та відділ виробів домашнього промислу, як: кошики, плетені ходики.

Дім поправи в Станиславові. Більшовицьке панування, хоч не тривало довго на теренах Галичини, оставило по собі багато шкідливих залишків. Воно внесло чимало розкладу серед молоді та, не признаючи релігійного виховання, витворило там і сям об'яви суспільного адвчіння, іноді гільтайства та необмеженої волі, яка поведла часто учневі брати верх над учителям, синові над батьком, глузувати з етичних, чи моральних принципів, бо це була т. зв. „рівність“. Та це бунт на щастя — переходовий час, ісла якого мусіло наступити оодоровлення. Одним із засобів до оодоровлення буде, наприклад, у Станиславові дім поправи для молоді, захвненої під тим, чи іншим оглядом. Ініціатива створення такого дому вишла від окружного старости. Згаданий дім начислюватиме 100 ліжок.

Ліквідація жебрацтва. З давнявша сильно розповсюдженням явищем у нашому краю було жебрацтво. Де лихо заводиться ще з польських часів, де від тих прошаків аж ролюся. Вони вистоявали по під церквами, домами, обкрадуючи не раз при тому того, чи іншого господаря дому. Звичайно, з цього витворювалася заводова каста людей, які нічого не робили та під різними претекстами прибрали ту, чи іншу „нещасливу“ позу, витягали від людей, не раз останній гріш на те, щоб часто його легко пропити, або інакше прогавити в такій самій „чесній компанії“, як вони. За допомогою окружного старости наступив під цим оглядом зміна. Щоб заохити прикрому лихо, заохувались жебраками відповідні чинники влади таким способом, що одних, адібних до праці, перевели на ту, чи іншу роботу, других знову, хворих, до шпиталів і таким чином звільнено населення від прикрої суспільної болячки.

Господарська Рада при Українським Центральним Комітеті. В середу 20. травня п. р. відкрив Провідник Українського Центрального Комітету перше пленарне засідання Господарської Ради при Українським Центральним Комітеті та покликвав на її голову президента Ревізійного Союзу Українських Кооператив Івж Юліяна Павлюковського. Завданням Господарської Ради є витягнути до тісної співпраці з Українським Центральним Комітетом цілий наш господарський світ, довести до розбудови третього стану, закріпити і розбудувати наше господарське життя, піднести його фаховий рівень та намітити правильні напрями його розвитку. (тп)

Допомогова акція тим, що потерпіли від війни. Як доведусьмося, окружний староста розпочав живу акцію допомоги населенню, що з якогонебудь причини зазнало шкоди підчас польськонимецької та німецько-совітської війни.

Оцим звертається КОДУС у Станиславові до українського Громадянства міста й округи з закликом: негайно поспішити в допомогому українському студентству з огляду на те, що навчання в згаданих школах уже починається. Мусимо створити сотні стипендій для нашої молоді, що згодом має зайняти провідні становища в організації нашого життя. Мусимо складати постійні датки у адекларованій висоті, щоб молодь не дерервала навчання посеред шкільного року. Мусимо пам'ятати про це, що двічі дав той, хто дав швидко.

В ділі організації допомогової акції студентству визнаємо:

1. Українським Громадин негайно зголоситися в урядових годинах в Українбанку в бюрі дир. Т. Леськевича, висловити там декларацію і складати щомісячно адекларовану квоту;

2. Працівників установ, членів професійних аргутуваль, робітників фабрик, окремих громадин сіз та міст негайно організувати в своєму краю щомісячну постійну збірку адекларованих складок, та греші збірковими листами передавати на початку кожного місяця в Українбанку на фонд КОДУС-а;

3. Підприємства та збірні громади — негайно фондувати повні стипендії (3000 золотих річно).

Українці! Усвідоміть собі, що підтримкою нашого студентства владемо підвалини нашої майбутності та що знехтування цієї справи може знівечити не майбутнє.

Негайно до діла!

Нехай ніхто з українців не відкається сповити цей національний обов'язок.

Станиславів, дня 1. травня 1942 р.

За Комісією Допомоги Українському Студентству:

Д-р Я. Грушківич П. Ковальський

КУТОК СМІХУ

В суді — Отже він нас ударив по раз перший, а що потому? — Потому аларив мене; ще по раз третій. — Якто, а по раз другий де? Не розумію... — По раз другий то я йому так дав, що поаматас мене. * * * * * Лікар: Пані будуть ласкаві показати мені передовсім язык. Муж: А видити, як цей пан доктор араду цізнав, де в тебе причина всього алого. * * * * * — А це що, знову нова сухопка? — Тим разом можеш бути спокійний, це вже кунала я за свої власні греші. — Зайдити ж ти їх владу? — Заставила твоє футро. (Шилоска*)

ПОВІДОМЛЕННЯ

Просить рефлектантів, які внесли подання до „УЧАС“-у — Львів, в справі праці в Станиславівській округі, звертатися по ближчі інформації до м-ра Я. Оршчука, Станиславів, вул. Бісмарка ч. 7/II, між год. 5—7. (1-2)

ШУКАЮ ятв Стефана Штогриня: с. Підшумляниці (родом із Старих Скморех), амобілізованого 28 VI. 1942 р. і забраного в напрями Чорткова. Остання вістка з Радекова. Кажуть теж, що перебував останньо в таборі в Черемшлянах Ласкаві відомості слати на адресу: с. Підшумляниці, пов. Галич, округ Станиславів — Осина Штогрин. Прогньо українські часописи не передрукувати. (1-2)

Шукаю Жалюка Михайла с. Івана, ур. 1918 р., забраного до війська 1940 р., де служив в Рязані під Москвою. Від вибуху в'єцько-сов війни немає про нього вістки. Ласкаві відомості: Коровайчук Маріяна в Крехівцях м. Станиславо. (1-1)

Уневажнюється квітар ч. 3700 для інкасування обезпечених премій форми Державного Забезпечення „Держстрах“, заплачений в селі Сваричів, повіту Долина. Інспекція З. З. В. О. в Рожнівті. (1-1)

Уневажнюю загублену посвідку Емісійного Банку в Станиславові ч. 563, а для 4. X. 1941 р. на суму 225 зол. — Драган Стефанів. 611 (1-1)

КООПЕРАТИВА Народний Базар і Українська Книгарня в СТАНИСЛАВОВІ - відновила свою діяльність і провадить при вул. Губернаторській ч. 21. (пр. Вірменської) КРАМНИЦЮ з письмовим та канцелярським приладдям, як також вертеби народнього мистецтва як: скатерті доріжки з вишивками, творючі дерев'яні виробы тощо. Поручас свій багату заосмотрений склад Віл. Громадянству Станиславівцян (1-2)

Кунусмо в-які книжки у мовах українській, польській, німецькій і інших „УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ“ М. Самоверський Станиславів, вул. Адольфа Гітлера ч. 19.

ОГОЛОШЕННЯ ЛЯШКЕВИЧ ВОЛОДИМИР лікар ордиує щоленно в Отинії, вул. Шевченка ч. 50.

УРЯДОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ Нейміц, що одержали на місяць червень п. р. картки на тютюнові вироби, одержать у своїх крамницях, в яких є зареєстровані по 300 ШТУК ПАШРОСІВ „СПОРТ“ на особу. Швайгер Керман В. Глазну Продав. Тютюну в Станиславові.

КНИГОВОДИ в повних кваліфікаціях і з практикою, тільки першорядні сили для яких денімальна система не буде справляти труднощі будуть прийняті на працю в „Народній Торгівлі“ на догідних умовах. Зголошення врна з життєисом надсилати на адресу НАРОДНА ТОРГІВЛЯ Львів, вул. Музейна ч. 10.

Уневажнюю загублену посвідку Емісійного Банку в Станиславові ч. 517 на зложені гроші Банку Польського в квітні 532 зол. на прізвище Сорочинська Францішка. 612 (1-1)